

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIV.

V Ljubljani, 2. avgusta 1901.

List 31.

Pesem sv. Cirilu in Metodu.

(V spominj velike skupščine »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Mariboru: 8 avgusta t. l.)

Cirilu in Metodu v čast
Mi pesmica zadoni,
Preslavljaljaj blagovestnika,
V slovanski rod zazvoni:
Da imaš rode, vere dar,
Za Bogom hvali nju vsigdar.

O Velegrad, o Velegrad!
Častitljivo svetišče —
Slovanom draga zemlja ti,
Ljubezni ti ognjišče:
Od tam Ciril sta in Metod
Blažila ves slovanski rod.

Učila sta nebeški uk
V domači govorici,
In ukaželjni mili ljud
Ni ustavljal se resnici;
Ko vero v Krista je sprejel,
Posvečen bil je in vesel.

Oj sveta brata! iz nebes,
Oj čuvajta Slovane,
Ohranita jim vere luč,
Bogú storita udane.
Da bo katolišk slave rod,
Ciril prosita in Metod!

Radoslav Silvester.

Sv. Hijacint, dominikanec, patron poljski. (16. avgusta.)

Hijacint, mlajši brat blaženega Česlava, se je rodil l. 1183 na gradu Lancu nad mestom Kamenom v Šleziji. Njegovi stariši so bili grof Evstahij Odrovous in mati Božena. V zgodnji mladosti je že kazal veliko pobožnost. Najprvo

se je učil v nekem benediktinskem samostanu, in potem je študiral s svojim bratom Česlavom v Krakovem, bržkone tudi v Pragi in pozneje v Parizu in v Bononiji, kjer je dosegel čast doktorja pravoslovju in bogoslovju. Ko je študiral v tujini, si je ohranil pobožnost mladostnih let, ohranil povsod čistost srca.

Oba brata sta se vrnila iz tujine v očetnjava. Oba je posvetil v mašnika krakovski škof blaženi Vincencij Kadlubka ter sprejel v zbor kanonikov pri stolni cerkvi v Krakovem. Hijacint je delal temu zboru vso čast. Že v svoji nežni mladosti je rad prebiral življenje svetnikov ter se trudil, da bi jih posnemal v čednostih. Od otročjih let sem je posebno ljubezen in spoštovanje gojil do Device Marije. Silno natančno je izpolnoval svoje duhovske dolžnosti, strogo se postil, mrtvičil svoje telo z bičanjem, izkazoval revežem krščanska dela usmiljenja ter med nje razdajaval večji del svojih dohodkov. Škof Kadlubek je vzornega duhovnika imenoval za svojega svetovalca in pomočnika. Tudi v tej službi je postopal Hijacint jako modro in pravično tako, da si je pridobil vsestransko zaupanje, spoštovanje in ljubezen duhovščine in ljudstva.

L. 1217 se je blaženi Kadlubek odpovedal škofovski časti, da bi zadnja leta svojega življenja preživel v tihi samostanski samoti ter si je izvolil za svojega naslednika Ivana Odrovousa, Hijacintovega in Česlavovega strica. — Kmalu potem se je Ivan odpravil v Rim, da bi ga papež posvetil v škofa. Seboj je vzel na pot tudi sinovca Hijacinta in Česlava ter Moravca Henrika in Nemca Hermana. V Rimu je papež Honorij III. posvetil Ivana v škofa. Potem se

je Ivan še nekaj časa mudil v Rimu, kjer se je sešel tudi s praškim škofom Audrejem. Uprav ta čas je z velikim uspehom v Rimu propovedoval sv. Dominik, tako, da so bili škof Ivan in njegovi spremljevalci njegovih govorov kar zavzeti. In zaželel je Ivan, da bi tega apostolskega moža samega, ako je mogoče, dobil v Krakov ali pa, da bi vsaj nekaj svojih sinov poslal v vinograd Gospodov na Poljsko. Prav isto si je želel tudi praški škof, da bi propovedniki dominikanci prišli na Česko.

Dne 14. februarija 1218. je stričnik kardinala Štefana Napoleona s konja padel in se ubil. Stari kardinal se je radi tega jako žalostil. Dominiku se je smilil stari kardinal, ker mu je storil že marsikatero uslugo, ter je rekel, da naj nesejo mrtvega mladeniča v samostan sv. Siksta. Tu je Dominik najprvo sv. mašo daroval in nato je šel k mrtvemu telesu, poravnal zlomljene ude, pokleknil, molil, dotaknil se čela ubitega ter napravil križ. Takoj je mladenič oživel ter vstal. Temu čudežu so bile priče Ivan in oba njegova stričnika Hijacint in Česlav. Tu je prosil Ivan Dominika, da bi mu dal nekaj bratov propovednikov, ki bi v njegovem duhu delovali za razcvet katoliškega življenja na Poljskem. Svetnik bi bil rad uslišal to prošnjo, a ni sam imel dosti bratov, zlasti pa taci, ne, ki bi razumeli slovanski jezik. V tej stiski sta poprosila svetnika, da bi nju sprejel v svoj red, njima sta se pridružila tudi duhovnika Henrik in Herman. Dominik je bil tega zelo vesel ter jih sprejel v samostan sv. Sabine in jih oblekel v redovno obleko. Hijacint se je jako lahko privadil samostanskemu življenju, saj je že od zgodnje mladosti živel pobožno in se zatajeval. Sv. Dominik jih je v nekaj mesecih priučil redovnim pravilom ter ni čakal celega leta, ampak kar preje pripustil, da so napravili redovne obljube. Blagoslovil jih je ter poslal na Poljsko, da bi po želji škofa Ivana ustanovili v Krakovem samostan ter ljudem propovedovali besedo božjo. In krenili so vsi skupaj na daljno pot proti severu. Potoma so oznanovali božje resnice. Mudili so se dalj časa v Brežah na Koroškem ter propovedovali ondodnemu slovenskemu ljudstvu, ki jih je z velikim veseljem poslušalo. Tu se jih je več oglasilo, ki so želeli stopiti v ta red. Našli so se takoj dobrotniki, ki so bili pripravljeni redovnim bratom postaviti samostan. To se je tudi zgodilo v soglasju s solnograškim nadškofom. V novem samostanu je pustil Hermana za priorja, a z Hen-

rikom in Česlavom je odpotoval dalje proti severu.

Česlav je odpotoval na Česko, Hijacint pa in Henrik sta šla na Moravsko ter prišla v Olo-muc, kjer sta s svojimi navdušenimi govori pridobila več mladeničev in mož, ki so želeli stopiti v red sv. Dominika. Tudi v tem mestu je s pomočjo radodarnih dobrotnikov ustanovil samostan. Vtrdil novo družino z besedo in z izgledom v redovnih pravilih. Pustil jim je Henrika za priorja ter nato sam dalje odpotoval. Pravijo, da je potoma tudi v mestu Znojmu ustanovil dominikanski samostan. Povsod koder je hodil, pozdravljal ga je narod z veliko častjo. V Krakovem mu je prišel naproti do mestnih vrat škof z duhovščino, kraljevi dvor, plemiči in ljudstvo. Vsi so ga iskreno pozdravili.

Hijacint se je v domovini takoj lotil apostolskega dela. Oznanoval je najprvo besedo božjo v stolni cerkvi. Njegove besede so imele velikanski vspeh. Ves Krakov se je v kratkem premenil. V hišah, kjer je prepir kalil družinsko srečo, kjer je razkošnost izpodkopavala нрав, kjer so preje vladale razne druge pregrehe, naselil se je sedaj po neutrudnem delovanju Hijacintovem na prižnici, v izpovednici in v zasebnem občevanju duh zmernosti, zatajevanja in krščaške ljubezni. L. 1223 si je Hijacint pridobil cerkev sv. Trojice v Krakovem. S pomočjo svojega strica škofa in drugih dobrotnikov je poleg nje postavil samostan, v katerem se je takoj oglasilo precejšnje število novicev. Krakovsko prebivalstvo je zadovoljno skrbelo za časne potrebe redovnikom. Hijacint je učil svoje učence bolj z izgledom nego z besedami hoditi po stopinjah sv. Dominika. Od darov, ki so jih ljudje darovali samostanu, je dajal vbogajme ubožcem, ki so vsak dan prihajali k samostanskim vratom. Najrajši je molil v cerkvi, zlasti po noči, kjer večkrat spal na trdih tleh. Po izgledu sv. Dominika se je vsako noč trikrat bičal, ob petkih in ob dneh pred Marijinimi prazniki se je postil ob kruhu in vodi. Po dnevu je bil neprestano v delu, ali je propovedoval ali mlade brate posvečeval, z njimi molil, premišljeval, oskrboval samostanske potrebščine ter obiskaval bolnike po mestu. Ker je zelo častil Mater Božjo, dobival je tudi od nje prevelike utehe in izrednih milosti. Bog mu je dodelil dar čudežev, katerih mnogo navajajo njegovi životopisci.

Na praznik prenosa ostankov sv. Stanislava so potegnili v Krakovem iz reke Visle potopljenega mladeniča Petra pl. Plešev, prav ko je

Hijacint šel v stolno cerkev propovedovat in izpovedovat. Potolažil je Hijacint žalostno mater mrtvega mladeniča, pokleknil k njemu ter molil. In Peter je takoj vstal in se zahvalil Bogu in Hijacintu za povrnjeno življenje. Ta čudež je videlo mnogo ljudi, med njimi nekateri plemiči s kapiteljskim dekanom in poznejšim krakovskim škofom Prandoto. L. 1224. je mrtvoud zadel Judito pl. Kostelec tako, da ni mogla govoriti. Pripeljali so jo k Hijacintu. Ta ji je rekel: „Zaupaj, Judita! Gospod naš Jezus Krist te zopet ozdravi in ti povrne govorico!“ In takoj je začela bolnica govoriti poveljujoč Boga. Drugič je zopet ozdravil neko plemkinjo, bolno na smrt, s tem, da ji je roko na glavo položil ter molil uad njo. Tako je bil Hijacint oče ubožcem, zdravnik bolnim, tolažnik žalostnim, in ljudstvo ga je častilo kot svetnika.

Is českega: „Cirkev vítězná — František Ekert“.

— k —

(Konec prihodnjič.)

Cerkev Božja — gorčično zrno; cerkev Božja — kvas.

(Konec.)

Cerkev Božja — kvas.

Kršćanstvo je dalo vеди in umetnosti drugo lice. Veda se je dvignila do visoke stopinje in umetnosti (slikarija, kiparija, stavbarstvo) so proizvajale krasne stvore. Prosveti in civilizaciji je bil vtisnjen krščanski značaj. „Kopli“, pravi slavni Görres, „kjer koli hočeš in prodiraj v zemljo, povsod najdeš katoliška tla.“ —

Vsakemu človeku pa vелеva sv. cerkev: da naj se ponovi v svojem duhu, naj obleče novega človeka, ki je po Bogu vstvarjen bil v pravičnosti in svetosti resnice. Sv. Pavel piše Rimljanom (12. 3.): „Ne ravnajte se po tem svetu, (ne ravnajte svojega življenja po nazorih svetnih ljudi, ki jim sv. vera ni mar, temveč dajte, da bo milost prerojenja in posvećenja v vas delala), temveč ponovite se s ponovljenjem svojega duha, da preiskujete, kaj je dobra, dopadljiva in popolna volja Božja.“

Pa tudi unanje na obrazu izraža krščanstvo mirno vest in veselo srce. Zgodovinsko dejstvo je, da so bili narodi srednjega veka, ki so bili prešinjani krščanskega duha, polni radosti in veselostni. Dokler je bila Angleška še katoliška, bili so Angleži bolj veseli kakor dandanes. Jezuiti so opažali pri krutih

Indijancih v Paraguay, da so po spreobrnjenju postali vedri in veseli. Enako poroča sv. Krizostom o Feničanih, ki so bili poprej černi in trpki. Razni popotniki pripovedujejo o spreobrnjenih Kitajcih, da je izraz njihovega obraza drugačen, kakor se pa vidi pri Kitajcih paganih. Kdor obiše kako cerkev na Kitajskem, je kar presenečen, ko vidi izredno zaupljivost, spoštovanje in vedrega duha ondotnih kristijanov; pri navadnih Kitajcih se pa opaža skepticizem, ironija (norčevanje) in črna brezbržnost, ki se na oduren in zopern način pojavlja in se ptujcu gabi. Lepota duše in veselje in zadovoljnost se namreč žari na obrazu in preveva človeško dejanje in nehanje.

Če je krščanstvo prešinilo ljudstva, predručilo je je do cela. Tako piše na pr. o prvih kristijanih sv. Justin (umrl mučenik l. 167): „Mi, ki smo se nekedaj razveseljevali v nečistosti, držimo se sedaj samo čistega življenja; ki smo rabili čarodejstva, posvetili smo se dobremu in večnemu Bogu; ki smo se najbolj potegovali za denar in za posestva, prinašamo sedaj med vse ljudi to, kar imamo, in podeljujemo vsem ubogim, ki smo se preganjali s sovraštvom in z moritvami in nismo občevali zaradi različnih navad z onimi, ki niso bili našega rodu: s tistimi sedaj, kar je Krist prišel, živimo skupaj in molimo za sovražnike.“ — Tako je premenila Kristova vera leve in volkove v jagnjeta; tako srečno in mirno življenje je povsodi, kjer velja in vlada Kristova vera. Kjer pa so ljudje ali narodi zavrgli Krista, ne poznajo več ljubezni in nimajo več miru, ampak sebičnost, sovraštvo, škodovanje in preganjanje je njihov delež.

Dne 1. novembra m. l. je izdal sv. Oče papež Leon XIII. znamenito okrožnico do škofov o Jezusu Kristu, „ki nam je pot, resnica in življenje“. Naj tu navedemo tuzadevne stavke. O spremembi sveta po prihodu Kristovem pravi doslovno: „Potem ko je Jezus raztrgal dolžno pismo, ki je pričalo zoper nas ter je pribil na križ, ponehala je Božja jeza in razvezale so se v pogubni zmoti tavajočemu človeškemu rodu vezi starega suženjstva, Božja ljubezen je bila pridobljena, milost Njega vrnjena, odprla so se vrata k večnemu izveličanju ter so bili v njega dosego zopet pomočki dani na razpolago. Tu je človek, vzbudivši se kakor iz dolgega smrtnega spanja, zagledal zopet ono dolgo zaželeno in zaman iskano luč resnice. Tedaj je spoznal, da je poklican za bolj vzvišene blaginje nego so one minljive, ka-

tere s čuti ugleda in do katerih je dosihmal težil. Uvidel je splošni namen in smoter človeškemu življenju in najvišji zakon, ki je ta, da naj se vrnemo k Bogu, ki nas je vstvaril. Samozavest človeškega dostojanstva se je na tej podlagi zopet obudila in oživila, srca so se razvnela za vseobsežno bratovsko ljubezen. Potem so bile pravice in dolžnosti deloma izpopolnjene, deloma postavljene na novo. Ob enem so se pojavljale kreposti, kakoršnih nobeno modroslovje starih niti slutilo ni. Valed tega je bila mišljenju, dejanju, odnošajem in običajem začrtana nova smer. In ko se je dalje razširilo izpoznanje Odršenika ter s svojo silo prodrlo v notranje žile državnega organizma ter pregnalo staro nevednost in zlobnost in pokvarjenost, potem se je vršil oni preobrat, ki je izvirajoč iz krščanske civilizacije narodov temeljito preobrazil zemlji obličje.

Glede posvečenja posameznikov pravi sv. Oče: „Od večnosti sem je bil Krist „življenje“. Od njega izvira vse življenje v naravi in božjem kraljestvu. V tem je bistvo krščanskih nauk in zakonov, da bi mi grehom odmrli in pravičnosti živeli (1. Pet. 2, 24.) (to je čednosti in svetosti), v tem je pravno življenje v zvezi s trdnim upanjem večnega izveličanja. Seve, da resničnost, pravičnost sloni na veri krščanski. Pravični iz vere živi (Gal. 3. 11.) Brez vere ni mogoče Bogu všečevati (Hebr. 11, 6.) Tako je namreč Jezus Krist sam začetnik, oče in pospešitelj vere, On, ki v nas ohranja in krepi naravno življenje, in sicer zlasti po posredovanju sv. cerkve; kajti tej je izročil svoj uk, svete zakramente, daritev sv. maše; to so pomočki, ki duševno življenje (milosti Božje) pozročijo, varujejo, in če je ugasnilo, zopet ožive.

Kar velja o posameznem človeku, to velja tudi o državah. Tudi te gredo propadu naproti, ako odstopijo od pravega pota. Stvarnik in odrešenik človeškega rodu, Sin Božji, je kralj in gospodar vesoljstvu, ter njemu pristoji najvišja oblast kakor nad posameznim človekom tako nad družbo. „On pa mu je dal oblast in čast in kraljestvo; in vsa ljudstva, rodovi in jeziki mu bodo služili; njega oblast je večna oblast, ki ne bo vzeta.“ (Danijel 7, 14.).

„Jaz pa sem od njega kralj postavljen. Dal ti bom narode v delež in pokrajine zemlje v tvojo lastnino.“ (Psalm 2.) Torej mora v človeškem občestvu in družbi veljati postava Kristova, ona bodi ne le zasebnemu, ampak tudi javnemu življenju voditeljica in učiteljica. — Kjer vlada in vse vravnava Božji zakon, (10

božjih zapovedi), kjer nič ne ovira njega vpliva in delovanja, vzdržuje se samo ob sebi red od Božje previdnosti postavljen in iz njega procvita vsestranski blagostan. Občni blagor zahteva tedaj povratek k Bogu, od katerega bi se ne smeli nikdar odvrniti, k Njemu, ki je pot, resnica in življenje ne le posameznemu, ampak vesoljni človeški družbi. V to se mora Krist uvesti kot v svojo lastnino, življenje od njega podeljeno si morajo prisvojiti ter v se vsprejeti vsi člani in deli države, postavni zakoni in prepovedi, javne naprave, učiteljišča, zakonsko in družinsko pravo, palače bogatinov in delalnice delalcev. Prezreti pa se ne sme, da je od tega odvisna tako zelo zaželeni civilizacija narodov; kajti ta ne temelji toliko na telesnih dobrinjah in na vžitku, tembolj pa na npravnosti in na čednosti.

Župnik Alojzij Kummer.

Šmarnice

21. majnika.

Procesija gre v cerkev . . . Oglejmo si le eno skupino, ki stopa za svojim banderom: Marijino družbo.

Kaj hoče Marijina družba in kaj pomeni? Oglejmo si jo glede na socijalno stališče. Glavni namen jej je: obdržati in ohraniti družino in družbo katoliško. To dosega 1). S svojo organizacijo ali uravnava. Organizacija jej da moč, življenje, pogum jim dajo izgledi in medsebojno navduševanje. Tukaj v družbi dobe veliko zaupanje do Marije; saj vedo, da kjer je Marija, tam je Jezus vsemogočni.

2.) Po Mariji k Jezusu! Od vere — do čistosti; od čistosti — do kreposti; od kreposti — do popolnosti: do Jezusa.

3.) Apostolat. Udje ne skrbe le zase, marveč tudi drug za drugega, vse ljudi hočejo pripeljati nazaj k Mariji. Bre se pod zastavo sv. cerkve; važni so njih shodi, kjer prejemajo sloge, edinosti. Marijine družbe so najtrše zidovje proti svetnim navalom, zlasti z moljenim svojim rožnim vencem. Zato te družbe razširjajmo! . . .

(—m—)

22. majnika.

Sedaj smo zbrani v romarski cerkvi. Iz vseh stanov nas je sem prišlo. 1. Čemu smo prišli sem? Tu pred Marijino podobo smo zbrani mladi in stari; nizki in visoki; revni in bogati

— namešani vsi. Ko je 12letna sv. Terezija izgubila svojo dobro mater, pokleknila je pred podobo matere Božije, ki se še sedaj časti kot milostna podoba na Španjskem, prošnjo: „Marija, ti mi bodi od slej mati!“ In Marija jej je res vseskozi mati bila.

2. Za kaj naj pa prosimo tu pred Marijo zbrani? Prosimo pa tu zbrani za vse potrebne milosti; posebno še za to, da bi nam Marija izprosila kedaj skupna nebesa. Skupna vsem, ki smo skupno priromali sem na njeno Božijo pot.

23. majnika.

Dve noči nam bodite danes pred očmi. Noč, ko je moj redovni oče odpasal vojaški meč darujoč ga materi Mariji; ko mu je stopila pred njega bistro duševno oko vsa prihodnja zgodovina tega reda. „Po Mariji do Jezusa — potem pa samo za Jezusa“ — to mu je bila odločilna pot. — Na to pa še noč, ko jo hočejo naši romarji do Marijine Božije poti prebiti večinoma kar v njenem svetišči pojoč, moleč ali pa koj tu počivajoč. Vsesvetovnega pomena je Marijino češčenje. V raji se je napovedala ona kot žena, ki kači glavo raztre: proroki starega zakona so jo jasno risali pred oko, kot da bi stala pred nami. V novem zakonu se v slavošpevu „Magnificat“ označuje ona sama za tako, ki jo bodo blagrovali narodi; pri prvem čudeži v Kani je nazočja; a tudi pod križem svojega umirajočega sina stoji. Ob prihodu sv. Duha je med apostoli v Jeruzalemu — potem sv. poročilo o njej molči. — A krščanski svet jo praznuje danes kot nobenega, niti približno ne nobenega izmed svetnikov. Vsak teden je odločen eden dan jej v čast: sabota — vsako leto pa eden mesec: majnik, in koliko devetdnevnic se njej daruje. Nam bo veljalo tekom življenja to Marijino pravilo: „po Mariji do Jezusa“.

24. majnika.

Danes je manji Marijin god: „pomoč kristijanov“. Papež sv. Pij V. je ta slavlilni Marijin priimek vpletel litanijam. V spominj namreč bodi, kako se je pri „ehinadskih otokih“ zmagal 15. sovražnik krščanstva Turek na njeno priprošnjo. Po vsem svetu vpeljal je pa ta Marijin sopraznik „pomoč kristijanom“ papež Pij VII. tega imena. Mogočnik Napoleon I. ga je bil pregnal s papeškega sedeža v Rimu; a povrnil se je — kakor sam pravi — vsled Marijine priprošnje v Rim. Mož, ki se mu je prej klanjal svet, Napoleon je moral v prognanstvo

na otok sv. Helene — mož, ki se mu potem isto tako kot prej klanjal svet, Pij VII. pa v Rim. — Mislimo si naše romarje tu na Božiji poti v nedeljo. Nedelja je zapovedan praznik, ko se mora vdeležiti vsak sv. maše. Tako v cerkvenih zapovedih. Kedaj je bila pridiga združena vsako sv. mašo; kako dobro, da se sliši dandanes pridiga. Saj tudi nekateri olikanec ne ve prav veliko o verski vsebini. — In pa vsaj enkratna izpoved na leto — večkratna je pa svetovati tudi moškim — se veleva v teh istih peterih cerkvenih zapovedih.

25. majnika.

Romarji molijo v cerkvi in prejemajo sv. zakramente. Toda ali so uslišani? . . . Po človeško soditi bi marsikdo rekel: Ne. Toda razločujmo dvojno uslišanje: 1.) ali smo takoj uslišani, ali pa 2.) dobimo samo moči, da moremo vse težave voljno in pogumno nositi . . . To drugo moramo bolj ceniti.

Bog je neskončno previden in ve, kaj je za nas boljše. Zato vedimo 1) da je Bog Gospodar vsemu, vse se mu mora pokoriti. 2) Bog je vsemogočen, nič se mu ne more upirati. 3) Bog je vsegaveden; natančno pozna naše nadloge in ve, kaj nam koristi. A On pozna tudi vse naklepe sovražnikov . . . v zanke, ki nam jih pleto, se vjamejo sami. Cerkev ne bo padla, padli bodo nje sovražniki. Koliko izgledov je v zgodovini in koliko vsak dan! 4) Bog nas neizmerno ljubi, trpljenje je pogosto znamenje ljubezni. Vse Marijino življenje je trpljenje, a Bog je Njo ljubil med vsemi stvarmi najbolj. — Zato pogum in zaupanje v Boga! On vse prav obrne. Seveda, če Boga prosimo, za kačo, dal je nam ne bo, zakaj pogosto prosimo, kakor otroci za stvari, ki bi nam bile v častno in večno nesrečo. In zato se zdi, da nismo uslišani. (—m—)

26. majnika.

Zvečer napravijo romarji procesijo z lučmi. Koliko navdušenja za vero in Boga! . . . Prva taka procesija z lučmi v čast Materi Božji je bila l. 431. v Efezu. Bil je cerkveni zbor zoper Nestorija, ki je tajil božanstvo Kristovo in torej tudi Materinstvo Marijino . . . In od tedaj je mnogo takih procesij zvečer. Versko navdušenje je solnce ljudstvom. Če to solnce zaide, ljudstva hirajo, otrpnejo . . . in pade pogosto tudi slana nevere in greha . . . Dosti takih izgledov je v zgodovini. Rodi se sebičnost, materializem, to zlasti potrjuje zgodovina Evrope. — Da se to

versko navdušenje zopet dvigne, treba 1.) molitve, ki je duša, srce krščanskemu življenju, zlasti sv. rožni venec . . 2.) poguma . . . ne strašiti se zaprek . . obrekovanja . . 3.) edinstnosti . . Vsak sam zase ne opravi veliko . . Marija nas bo podpirala in zmagali bomo in osrečili ljudstvo in sebe. (—m—)

27. majnika.

Zvečer v cerkvi ljudje molijo . . . prosijo . . Marija deli milosti. Marija je naša priprošnjica, zlasti prosi za grešnike. Le po njej dobivamo vse milosti . . . Eva nam je zgubila nedolžnost, Marija nam jo je pridobila . . Pod križem je postala naša Mati! In Mati naj se ne usmili otroka? . . Poglejmo zgodovino, ta najbolje pokaže. Navedenih je bilo veliko izgledov, kako bogato plača Marija zaupanje do sebe. Kako resnične so besede Jezusove: Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle, prav tako je resnično, da Marija ljubi grešnike . . . Ona je Mati — in mati ljubi do konca . . Zato se ji posvetimo; vsak je potreben njenega varstva zlasti v sedanjih čudnih razmerah, bodisi revež, bodisi bogatin . . . Posvetimo se ji z molitvijo Solve Regina! Nobeden izmed nas ni varen; a če nas ona brani, ni se nam bati.

(—m—)

28. majnika.

Na koncu romanja smo. Preden romar zapusti svetišče, tedaj pri slovesu podvoji svojo gorečnost in pobožnost, z velikim zaupanjem se še enkrat obrne do čudodelne podobe. In kaj je vzrok tej podvojeni pobožnosti? Domotožje — želja po nebesih. — Za vsakega človeka pride trenutek slovesa, trenutek smrtne ure. Kakoršno življenje, takošna smrt. Sicer je Bog neskončno dobrotljiv in usmiljen in lahko dodeli, da se grešnik izpreobrne tudi v zadnjih minutah tega življenja, a vendar večinoma se uresničuje rek: Kakoršno življenje, takošna smrt. Kdor je živel nekrščansko, umrl bo tudi nekrščansko, a kdor živi krščansko, umrje mirno, lahko, krščanstvo. Nekaj izgledov. Kdo je toliko podlo in činično pisal proti katoliški cerkvi nego Voltaire? Voltaire, ta zaničevalec vsega, kar je svetega in katoliškega (*eccrassez l'infame*). Pisal je prijatelju D' Alembert-u, da za 20 let ne bo več katoliške cerkve: in 20 let je minulo in tolikrat že 20. Cerkev je stala, in Voltaire? Znano je, kako je umrl. — Nasprotno, kdor sveto živi, sveto umrje. Osmošolec maturant, vedno odličen in pobožen dijak mora na

tem stalu in v tej mladosti izdihniti svojo dušo. Umrje pa, ko moli prijatelj pri njegovi postelji: „Marija, pridi mu naproti!“

Mogoče je, da zemska mati zavrže svojega otroka, da grdo ž njim ravna, toda če vidi mati lastnega otroka v hudih stiskah in bolečinah, bilo bi zverinsko, da bi mu ne hotela pomagati. To je skoro nemogoče. Ako zemske matere pomagajo rajši v stiskah in težavah, koliko bolj bo Marija, nebeška Mati pomagala, ako bo videla svojega otroka v smrtnih bolečinah. Kdor časti Marijo, gotovo se ne pogubi. njemu prihiti na pomoč zlasti ob zadnji uri. —k—

29. majnika.

Na poti v večne blaženosti deželo se nam je še prav posebno ozreti na celoskupnost te v večno domovino romajoče družbe. Naša krščanska družba, ki se tako silom zapeljuje, je rešiti. Kterimi načini pa se zapeljuje? S tiskom. Proč tiste nasladne romane. Saj ima v verskem smislu pisana literatura dosti in ima lepega gradiva! Velikanska moč je v tisku. Tisek je dandanes samooblast. Slabimi izgledi viših napram nižim se tudi zapeljuje. Viši naj bodo za odličnejše stalo tem načinom hvaležni svojemu Bogu, da podložnikom niso v padec, ampak v dober izgled; tem načinom, da še redneje od njih živé. Sicer bi bilo viši biti predober kup, ko bi viši ne imel takih od nižega strožjih dolžnosti. — Zvrste naj se vsi naši romarji: otroci, device, žene, mladeniči, vojaki, možije — to držalo človeške družbe: možije krog milostne podobe preblazene Device; ona celoskupne krščanske družbe na poti v večnost ne zapusti.

30. majnika.

Ljudje pridejo veseli domov in gredo na svoje delo. Tudi mi gremo iz majnika, pojď mo da nas ne prehiti noč. Trojna noč pa nam je nevarna.

1.) Noč trpljenja. Koliko bede, revščine je v sedanjem času zlasti po mestih. Koliko mora trpeti in prestati posameznik bodisi od bede, bodisi od bolezni in raznih težav in bridkosti . . . Človek bi v tej noči moral obupati. A posije mu svetla zvezda Marija . . In k njej se zateče in dobi tolažbe, utehe.

2.) Noč greha. Strasti, svet in hudobni duh tirajo zlasti mladino tako trumoma v greh. Prej so bila ta mlada srca vesela, cvetoča lica, a sedaj vse nekako plašno, poparjeno, brez veselja . . In če se spomnijo ti reveži svojega

sramotnega stanja, najčešče iščejo tolažbe tam, kjer je ne morejo najti — v grehu. Toda kdo si je še s strupom ohladil pekočo žejo? . . . Ako v tej strašni noči ne posije Marija — kaj bo?!

3.) Noč smrti. Ta je že sama na sebi strašna — in če se ji pridruži še noč greha, potem je grozno za takega umirajočega: za seboj sramotno življenje, pred seboj smrt . . . sodbo . . . pravičnega sodnika . . . pod seboj pekel z vsemi mukami . . . Zato prosimo Marijo, naj nas varuje te dvojne noči . . . Pomagala nam bo . . . Toda živimo tudi tako. Predrzo ne zaupajmo: kakoršno življenje, taka smrt . . .

(—m—)

31. majnika.

1.) Kaj je bilo naše delo to danes prešlo dōbo? 2. In kaj nam bo storiti v prihodnje?

I. Današnja človeška družba boljuje. Te boli današnjega časa pa so nam vstrajno in krepko prenašati. In čvrsto hodimo vselej pot po Mariji do Jezusa. II. Marijo si v prihodnosti ohranimo svojo priprošnjico; saj se vsepovsod in po pravici imenuje „Proseča vsemogočnost“. In pa darujmo materi Mariji svoje srce. Veliki čestilec Marijin Makso je naročil, naj se mu pokoplje po smrti srce na imenitni bavarski Marijini Božiji poti v Alt Oettingu in istotako je pokopano tam srce Tila, onega deviškega junaka. Oba sta hotela svojima srcema pri svoji nebeški materi ostati.

H konci šmarničnega opravila se Vam zahvaljujem za vse naporovanje, ki Vam je bilo ta mesec majnik. Vsekako je veliko bilo dan za dnem vdeleževati se cerkvenih obredov in prihajati sem ob vsakem vremenu ter pritrgovati si tem načinom tega ali drugega razvedrovanja, — ki ga že narava sama nudi v meseci majniku. A trdno se zanesite: Mati Božija Vam bo zvesta povračevalka.

* * *

Kakor smo predvlansko leto sedanjega ljubljanskega jezuitskega superiora o. Alojzija Hörtnagel — tako smo v tem letniku zabeležili iz teh istih namenov po svoje ali pa po sodelalcih ukrojeno vsebino majnikovih premišljevanj, ki je je nemški proizustvoval v stolnici letos o. Fran Zehengruber T. J. — Prva govornikova beseda kot njega zadnja je kazala vsakokrat, da je izobražen mož v bibliških in v svetovnih vednostnih strokah. Jasno se je tudi spoznalo vselej, da je proučil pridigarjem velevažnega pravila:

„Qui ascendit sine labore, descendit sine honore — ki je stopil na leco brez da se je učil, storil bi bil bolje, da je doli ostal bil.“ — Kakor je govorniku v popolni oblasti njega materin jezik, tako mu je kot deklamovalcu brezdvombeno vzorec tudi njega sovednik, izmed najduhovitejših propovednikov preteklega stoletja eden — tu menimo Ljubljancanom toliko znane, sedaj v Bogu počivajočega o. Maksa žl. Klinkowström. V spominji nanj si usojamo tudi tega č. pridigarja prositi, naj bi — sosebno, ko navaja pesnike lajike ali izglede iz zgodovine — jasneje znamoval istotako njihovih imen kakor njihovih izrekov. To pa želimo še posebno zato, ker Klinkowström n. pr. je citoval, in to jasno kot bronov zvok, iz sedanjemu avdidoriju znanejših pevcev: Göthe, Schiller, Geibel, i. dr. — a Zehengruber navaja raje iz nabožnih, v našem šolstvu še zelo neznanih počtov, na pr. Weber, i. dr. Upati sicer je, da se uvežba srednješolstvo tudi v njihovih proizvodih, a ne še tako kmalu — dobra zel prorašča vselej počasneje.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostolstva.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oča.)

a) Glavni namen za mesec julij 1901.

Posvečevanje nedelj.

b) Posebni nameni.

1.) **Verige sv. Petra.** Slovenci. Prostost papeža in cerkve Bolniki in umirajoči. Božji blagoslov letošnji žetvi.

2.) **Sv. Alfonz Ligvorij, škof in cerkveni učitelj.** Redemptoristi in njihova misijonska dela. Cerkevne stavbe. Večje čiščenje sv. Alfonza kot sprava za sramotenje tega svetnika.

3.) **Sv. Evfronij.** Odvrnitev neviht. Neverni zdravniki in uradniki.

4.) **Sv. Dominik.** Red dominikancev. Blagoslov oznanjevanju besede božje. Goreče zadobivanje porcijunkulskega odpustka.

5.) **Sv. Marija Snežnica.** Slovenke. Marijino čiščenje pri mladinski vzgoji. Več izpreobrnjenecv. Verne duše v vica. Milost srečne zadnje ure.

6.) **Izpreobrnitev Kristova na gori Tabor.** Slavje cerkve nad sovražniki. Državno zabranjevanje, dvobojevanja in nečistosti. Krščanski zakoni in zabranitev mešanih zakonov.

7.) **Sv. Afra.** Gospoda in posli. Varuhinje otrok.

8.) **Sv. Peter Faber.** Družba Jezusova. Grešniki iz navade. Važne družinske zadeve.

N.

Listek.

(Na Brezije!) Poseben vlak bo 6. avgusta teklen iz Maribora ob 8.23 zjutraj na Brezije k „Mariji Pomagaj“ in bo na vseh postajah pobiral romarjev. To Vam čestilcem Matere Božje v znanje. — Poljičane 21. julija 1901.

Gajšek.

Škofijska kronika.

I. Velečastitim župnim uradom. Nastopni dopis in odlok sem o binkošnih poslal vsem župnijam Trnovske in nekaterim Postojnske dekanije:

Velečastiti gospod župnik!

Vlani sem ob času sv. birme slišal bridke pri- tožbe zoper pogubne plesse, ki se ob raznih cerkvenih shodih po vaseh prirejajo. Čul sem, da se pleše po dva dni, da se mnogo potroši in se marsikateri hiše prav zadolže. To je že prevelika časna škoda, kaj pa večna na duši? Ali ni greh nepokorščina zoper cerkvene oblasti, ali ni greh nepotrebno zapravljanje, ali ni greh oskrnjevanje nedelj in praznikov, ali ni greh nezmerno razveseljevanje in da se ne greši zoper šesto Božjo zapoved vsaj v mislih in željah? Vese! sem bil, ko sem videl, da se temu upirajo velečastiti gg. duhovni pastirji, pa tudi pametnejši župani in go- spodarji, vesel sem bil videti, kako so se začela sno- vati Marijina društva in širiti se pobožnosti do pre- svetega Rešnjega Telesa. Prepričan sem bil, da se bo s tem pogubni in B-gu zopni ples popolnoma zatrl. Na žalost čujem, da se je letos na Bujah, župnije Ko- šanske, ob cerkvenem shodu plesalo dva dni in da se sedaj tudi druge vasi za plesse pripravljajo, da se zlob- neži tega veselje, zlasti pa ne posebno vestni krčmarji in godci, ki za nekoliko lastnega dobička ljudske strasti zlorablajo, prepovedane veselice prirejajo in ljudstvo v časno in večno nesrečo porivajo. Ker se ja- jaz Boga bojim, ker Vas vse iskreno ljubim in me že sedanje Vaše siromaštvo silno boli, zato v Vašo korist in po svoji dolžnosti to-le odločujem: 1. Pozivati godce in prirejati plesse na shodih strogo prepovedujem; 2. gostilničarje prosim in opominjam, da naj iz umazane sebičnosti nikar ljudij ne zapeljujejo v časno in večno nesrečo, naj mi nikar ljudij ne kvarijo; 3. cerkven shod se le tam dopušča, kjer se bodo teden dni poprej prvi možje iz dotične vasi svojemu gospodu župniku zavezali skrbeti za to, da plesa gotovo ne bo in da bodo gospodu župniku o pravem času na- znanili, ko bi se vkljub temu ples pripravljal; 4. ko bi se pa na skrivnem ples vendarle pripravil, onda dotična vas skozi pet let sploh nobenega shoda in no- bene posebne sv. maše imela ne bo; 5. vsem duhov- nikom zapovedujem pod strogo pokorščino obljubljeno pri mašnikovem posvečevanju, da se teh odredb do pi- čice točno držé, prosim jih pa, da pospešujejo Marijina društva, češčenje presv. Rešnjega Telesa in pogostejše prejetje sv. zakramentov. Iz važnih razlogov od- ločujem, da gornji odlok velja za vse župnije ljubljanske škofije z dodatkom, da, kar se odločuje zoper plesse, odločuje se tudi zoper pijanstva, pretepe in potepanja ob priliki slovesnostij pri podružnicah.

V Ljubljani 5 julija 1900.

† Anton Bonaventura

škof.

„Škof. list“ 1900, str. 72 in 73.

II. Dodatek k prepovedi plesa. (Prim. Škof. List 1900, št. IV. str. 72.) Na razna vprašanja o prepovedi plesa ob priliki cerkvenih shodov odgovorim: 1. Ako iz dotičnega kraja, kjer bo shod in je bil ta čas na- vadno ples, ne pridejo prvi možje, dva ali trije n. pr. ključarji, in ne obljubijo v imenu dotičnih, na podruž-

nico spadajočih vasi, da bodo skušali običajni ples pre- prečiti, tedaj pri dotični podružnici ni sv. maše samo tistega dne in tistega leta. 2. Ko bi pa prišli in ob- ljubili, potem bi se pa ples vendarle tajno pripravljal, ter bi se gosp. župnik prevaril, tedaj ni sv. maše celih pet let, toda samo ob oni priliki, ki se je za ples zlo- rabila, ostanejo pa vse druge sv. maše, n. pr. o delal- nikih, ali o božiču, kadar nikoli plesa ni bilo. 3. Ko bi pa ljudje dotičnega kraja ne vedeli, da kak gostil- ničar tajno ples pripravlja, pa dotično gostilno za- pusté in tudi svoje otroke pred njim svaré in go- spodu župniku koj naznanijo, tedaj se dotični kraj nič ne kaznuje.

Knezoškof. ordinarijat v Ljubljani dne 1. oktobra 1900.

† Anton Bonaventura

škof

„Škof. list“ 1900, str. 84.

Teh dvoje k. š. odločil, plesov se tičočih, smo ponatisnili iz teh vzrokov, ker smo opazovali — da na nekterih krajih niti dotične oblasti niti verniki ni- majo več v spominji zgornega besedila ali pa de sploh niso razumeli in da še danes ne razumevajo teh do- ločeb. Ni pa je ob podobnostih že gledé posledic no- bene škodliveje stvari nego nevednost ali napačno razumevanje tako zelo važnih zadev — in to isto tako na spodaj kot na vzgoraj.

Premilostni g. knezškof dr. Anton Bonaventura Jeglič je posvetil 16. junija župno cerkev v Št. Vidu nad Ljubljano s tremi altarji. Popoldne je birmal tu 321 otrok. V ribniški dekaniji je birmoval od 23. junija do 8. julija. Birmanih je bilo v vsem 2799 otrok. 23. junija je posvetil novo župno cerkev sv. Jožefa na Velikih Poljanah pri Ortneku. Dne 10., 12. in 14. ju- lija je posvetil 17 gg. bogoslovcev v subdijakone, ozi- roma dijakone in mašnike. Tržaškemu bogoslovcu g. Karolu Lampert je podelil višje redove 14. julija v Ljubljani in 18. in 21. julija na Goričanih v grajski kapelici. — 16. julija je maševal vsled praznika kar- melske M. B. pri Karmeličankah na Selu pod Ljub- ljano. Isti dan je zbral v dvorani kn. šk. palači vo- titelje Marijinih družeb k posvetovanju. Udeležilo se je shoda 130 duhovnikov. Popoldne ob petih tega dne je slovesno blagoslovil vogelni kamen katoliškim za- vodom v Št. Vidu in nagovoril obilo tu zbranih du- hovnikov in vernikov. — Na praznik sv. Vincencija Pavlanskega, 19. julija, je pel slovesno sv. mašo pri lazaristih v Ljubljani. Nedeljo, 22. julija, je obhajal božjo službo na Preski radi tukajšnjega shoda Mari- jine družbe. Tu je tudi spovedoval ter zjutraj in po- poldne pridigoval. Dne 25. julija, na praznik sv. Ja- koba, je maševal pri sv. Jakobu v Ljubljani.

—s—

Listnica uredništva.

Iz lahkoumevnih vzrokov zadnje tedne nismo mogli pre- gledati ter potem natisniti sostavkov, obravnavajočih cerkvene go- dove — vsaj v tej množini ne, kot smo bili to vajeni skoraj redoma, so- sebnost še tekoče leto. Žal nam je tega. A naj si že bodo podob- nostni spisi iz peres naših mladih moči, s kojimi se ponasamo po pravici, ali pa proizvodi čast. piscev-starin, ali nevezani ali vezani (n. pr. »Sveta Ana« svetnik Gabrčeva) — vse še pride v vrsto: odloženo ni založeno! In čim vrleji bodo ti prihodnosti odločeni spisi, tem veseleje bode dobromisleče Slovenstvo naše „Zgodnje Danice“.